

18/2020. (VII. 21.) AB HATÁROZAT

a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 121–122. §-aival kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról, valamint a korábban hatályban volt 172. § alaptörvény-ellenességének megállapításáról és a 32.Szef.66/2017/2. számú szabálysértési eljárás felülvizsgálatának elrendeléséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Schanda Balázs* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Juhász Imre, dr. Salamon László, dr. Szívós Mária és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 121–122. §-ai szerinti szabályozás nem áll összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való jog alkotmányos elvárásaival.

Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2020. december 31. napjáig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a alaptörvény-ellenes volt abban a tekintetben, amelyben előírta a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek szabálysértési felelősségre vonását.

3. Az Alkotmánybíróság elrendeli a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a alkalmazásával elbírált, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzésével jogerősen befejezett szabálysértési eljárás felülvizsgálatát.

4. Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 121–122. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló, valamint e törvény 172. §-ának a megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

5. Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Sze.22.930/2017/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bólyai János ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozót a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. december 5-én kelt 1.Sze.22.930/2017/3. számú végzésével 2 rendbeli, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 172. §-ába ütköző, és aszerint minősülő tiltott prostitúció szabálysértése miatt 50 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályban tartotta.
- [3] Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás lényege szerint a fiatalkorú, eljárás alá vont személy 2017. június 26-án és 2017. október 25-én a Budapest IX. kerület, Üllői út mentén – védett övezetben – az ott közlekedő gépjárművezetőknek, illetve gyalogosoknak pénzbeli juttatás fejében szexuális szolgáltatásait kínálta fel.
- [4] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. április 9-én kelt 1.Sze.22.930/2017/7. számú végzésével a Szabs. tv. 147. § (10) bekezdés *b*) pontja alapján a jogerős határozat végrehajtását – az alkotmányjogi panasz elbírálásáig – felfüggesztette.
- [5] 2018. március 26-án az indítványozó a kiszabott 50 000 Ft pénzbírságot megfizette.
- [6] 2. Az indítványozó 2018. március 9-én az elsőfokú bíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte
– az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdés, az I. cikk (1) bekezdés, a XV. cikk (5) bekezdés, a XVI. cikk (1) bekezdés megsértése miatt a Szabs. tv. 172. §, valamint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, és a XXVIII. cikk (7) bekezdés megsértése miatt a Szabs. tv. 121–122. §-ai alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését, továbbá
– az Abtv. 27. §-a alapján az Alaptörvény 28. cikk, a XV. cikk (5) bekezdés és a XVI. cikk (1) bekezdés megsértése miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Sze.22.930/2017/7. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzései, továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a megsértése miatt a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését.
- [8] 2.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Szabs. tv. 172. §-ában foglalt tiltott prostitúció szabálysértésének törvényi tényállása sérti az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdését (a magyar és a nemzetközi jog összhangjának biztosítása), és a XV. cikk (5) bekezdésében (a családok, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők védelme), valamint a XVI. cikk (1) bekezdésében (a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének védelme) foglalt jogait.
- [9] Az indítványozó szerint a Szabs. tv. 172. §-ában foglalt törvényi tényállás azért sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésében foglaltakat, mert nem felel meg a nemzetközi szabályoknak – többek között – a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény), valamint a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Fakultatív Jegyzőkönyv) megerősítéséről és kihirdetéséről szóló 2008. évi CLXI. törvényben foglaltaknak. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a Fakultatív Jegyzőkönyv alapján a Gyermek Jogainak Bizottságához benyújtott első magyar országjelentés alapján a Bizottság 2014. szeptember 19-én megtartott ülésén aggodalmának adott hangot amiatt, hogy a szexuális kizsákmányolás és a prostitúció gyermekáldozatait Magyarországon nem sértettként, hanem elkövetőként kezelik, és gyakran pénzbüntetésre ítélik, ha a kényszerítés nem bizonyított. Az indítványozó utalt továbbá a 2011/92/EU és 2011/36/EU irányelvekben foglalt, az ilyen cselekményekkel érintett gyermekekkel szembeni szankcionálás mellőzésére vonatkozó elvárásra is.
- [10] Az indítványozó csatolta alkotmányjogi panaszához az alapvető jogok biztosának AJB-1485/2018. számú ügyben készített jelentését (a továbbiakban: Jelentés), amely a Szabs. tv. 172. §-a tekintetében megállapítja, hogy

az abban foglalt szabályozás nem egyeztethető össze a Gyermekjogi Egyezmény 19. cikkében, valamint az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Lanzarote-i Egyezmény) 3. cikkében foglalt kötelezettségekkel.

- [11] A Jelentés szerint a gyermekek emberi méltóságához, valamint a védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggő visszásságot okoz az a jogi helyzet, hogy – a kényszer vélelmezése helyett – a magyar szabálysértési jogban a 14-18 év közötti személyek esetében is lehetőség van a felelősségre vonásra és szankcionálásra a tiltott prostitúciós tevékenység tényállása miatt.
- [12] Az indítványozó hivatkozott több alkotmánybíróági határozatra, amelyek rögzítik az államnak az ifjúsággal kapcsolatos intézményvédelmi kötelezettségét [731/B/1995. AB határozat, 1091/B/1999. AB határozat, 30/1992. (V. 26.) AB határozat], és amely az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében is szerepel.
- [13] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az eljáró bíróságok cselekményének társadalomra veszélyességét abban látták, hogy nem a megfelelő helyen és nem a szükséges egészségügyi igazolás birtokában kínálta szexuális szolgáltatásait. Álláspontja szerint a gyermekprostitúció folytatása azonban ezeknek a jogszabályi feltételeknek a megléte esetén sem állhat összhangban a nemzetközi egyezményekkel és az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével. A prostitúcióval érintett fiatalok személy szabálysértési felelősségre vonása továbbá ellentétes az államnak az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó kötelezettségeivel.
- [14] 2.3. Az indítványozó kifejtette azt is, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonságot és normavilágosságot sérti, mert a határozat közlésének a részleteit nem tartalmazza. Álláspontja szerint megfelelően indokolt fellebbezést csak akkor lehet benyújtani, ha az érintett megismerheti az indokolt írásbeli bírósági határozatot. A Szabs. tv. 121. § (2) bekezdése azonban csak a fellebbezés okának és a céljának a megjelölését írja elő. A Szabs. tv. a fellebbezési szándék bejelentéséről ugyan rendelkezik, de nem garantál semmilyen más eljárási jogintézményt arra nézve, hogy a fellebbező a kihirdetés útján közölt végzés később írásba foglalt részletes indokolását megismerhesse, és fellebbezésének a tartalmát annak megfelelően alakítsa. Az indítványozó álláspontja szerint ennek következtében a hatályos jog sérelme nélkül fordulhatott elő, hogy ügyében a fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság csak a fellebbezés bejelentésének a ténye alapján bírálta el a fellebbezést. Az indítványozó szerint ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát csak formálisan gyakorolhatta. Az indítványozó szerint a Szabs. tv. 121–122. § szerinti szabályozás jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenes helyzet fennállását eredményezi azért is, mert nem biztosított – rendkívüli jogorvoslatként – a felülvizsgálati eljárás lehetősége, és ez az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogát sérti.
- [15] 2.4. Az indítványozó szerint az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A támadott bírósági határozatok – az indítványozó szerint – sértik az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésében és XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogait, mert a tiltott prostitúció társadalomra veszélyességét a bíróságok nem ítélték meg helyesen és nem oldották fel a nemzetközi egyezmények és a hazai jog közötti ellentmondást. A másodfokú bíróság a jogszabály kifejezett rendelkezése hiányában is értesíthette volna az eljárás résztvevőit a tanácsülés időpontjáról és arról, hogy a fellebbezés bejelentésén túl a tanácsulást megelőzően írásban indokolást nyújthatnak be.
- [16] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő részjogosítványok, amelyek közé sorolja az alkotmánybíróági gyakorlat a tárgyalás igazságosságát, és ennek feltétele, hogy a védelem megfelelően kifejthesse az indokait. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú végzést, a Szabs. tv. 89. § (2) bekezdését megsértve, nem térítve vényvel ellátva kézbesítették a jogi képviselője részére, így a másodfokú bíróságnak nem volt lehetősége meggyőződni arról, hogy a terhelt megismerhette-e a fellebbezett végzés részletes indokolását.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság főtákarára 2018. március 21-én kelt levelében az indítványozót felhívta alkotmányjogi panaszának kiegészítésére.
- [18] Az indítványozó 2018. május 2-án – határidőben – az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványában alkotmányjogi panaszát kiegészítette, amelyben az Alaptörvény megsértett rendelkezéseire vonatkozó hivatkozásait is

pontosította, így mellőzte az I. cikk (1) bekezdésére, a Q) cikk (2) bekezdésére, valamint a 28. cikkre való utalást, egyebekben azonban az alkotmányjogi panaszban foglalt indokolást ismételte meg.

- [19] 4. Az Alkotmánybíróság megkereste az Alapvető Jogok Biztosát, a belügyminisztert, az igazságügyi minisztert, az emberi erőforrások miniszterét, valamint a Miniszterelnökséget vezető minisztert, és állásfoglalásaikra jelen határozat indokolása során figyelemmel volt.
- [20] 5. Az Országgyűlés 2020. március 10-én megalkotta az emberkereskedelem áldozatainak kizsákmányolása elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi V. törvényt (a továbbiakban: Módosító Törvény), amely 2020. július 1-jén lépett hatályba. A törvény 7–8. §-a kiegészítette a Szabs. tv. 29. § (2) bekezdésének g) pontját (szexuális szolgáltatásra felajánlkozás fogalma), valamint a Szabs. tv. 172. §-a (tiltott prostitúció) helyébe új rendelkezéseket iktatott be.

II.

- [21] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XV. cikk (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [22] 2. A Szabs. tv.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„121. § (1) A bíróság tárgyaláson hozott végzésével szemben az eljárás alá vont személy és a képviselője, valamint a bírósági tárgyaláson jelenlévő előkészítő eljárást lefolytató szerv, az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett is, a végzés közlésétől számított nyolc napon belül halasztó hatályú fellebbezést nyújthat be.

(2) A fellebbezésben elő kell adni annak okát és célját. Az ok téves megjelölése vagy hiánya miatt a fellebbezés elbírálását nem lehet megtagadni.

(3) Az elkésett vagy nem a jogosult által előterjesztett fellebbezést a végzést hozó bíróság elutasítja.

(4) A bíróság az iratokat a fellebbezés beérkezését követő öt napon belül megküldi az illetékes törvényszéknek.

122. § (1) A törvényszék a fellebbezést annak kézhezvételétől számított harminc napon belül tanácsulésen bírálja el. Ennek során az eljárás alá vont személy terhére – az előkészítő eljárást lefolytató szerv által az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezés hiányában – nem szabhat ki, illetve nem alkalmazhat a megfellebbezett végzésben kiszabott büntetésnél, illetve alkalmazott intézkedésnél súlyosabbat.

(2) Az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami szabálysértési felelősségének megállapítására, szabálysértésének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedés alkalmazására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés kiszabására irányul.”

„127. Tiltott prostitúció

172. § Aki a külön törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján hozott önkormányzati rendeletben a szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozást, illetve tilalmat megszegi, szabálysértést követ el.”

III.

- [23] 1. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tett-e.
- [24] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A támadott végzést az indítványozó 2018. január 31-én vette át. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó jogi képviselője útján 2018. február 26-án adta postára. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt határidőben benyújtották.
- [25] 1.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panasz eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek, mivel tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, XV. cikk (5) bekezdés, XVI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], a támadott jogszabályi rendelkezéseket (Szabs. tv. 121–122. § és 172. §), valamint a bírósági határozatokat is (Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Sze.22.930/2017/3. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzése). Az indítványozó indokolást és kifejezett kérelmet is előterjesztett arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a felsorolt jogszabályi rendelkezések és bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat.
- [26] Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése államcél fogalmaz meg, amelyből a családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők védelmére irányuló állami kötelezettség ered. Az Alaptörvény ezen rendelkezésére, mivel nem az Alaptörvényben biztosított jogról rendelkezik, így alkotmányjogi panasz indítványt nem lehet alapítani [3127/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]].
- [27] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló indítvány szerint a Szabs. tv. 121–122. §-ai az elsőfokú bíróság döntésével szembeni jogorvoslati nyilatkozatok megtételének szabályait nem egyértelműen rendezik, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, jogbiztonság és normavilágosság követelményeibe ütköznek. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi gyakorlatát, mely szerint „a jogállamiság elve önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” [például: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [72]; 3306/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [43]]. Az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésére nem ebben a vonatkozásban hivatkozott, ezért az Alkotmánybíróság ebben a tekintetben érdemi vizsgálatot nem folytatott.
- [28] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt az indítványozó alkotmányjogi panaszt kizárólag az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére alapítottan terjeszthet elő. Következésképpen az Alaptörvény Q) cikkeire, az I. cikk (3) bekezdésére, valamint a 28. cikkekre vonatkozó indokait az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta [lásd: 3115/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [29] 1.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó eljárás alá vont személy volt, így nemcsak az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultnak, hanem egyben érintettnek is tekinthető.
- [30] 1.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja és 27. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy

a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogerős másodfokú bírósági határozat ellen nyújtotta be a panaszát, és a szabálysértési eljárásban a felülvizsgálati kérelem előterjesztését a törvény nem teszi lehetővé. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tett.

- [31] 2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [32] 2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott panasz szerint a Szabs. tv. 121–122. §-ai az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével is ellentétesek, mert a szabálysértési eljárásban a jogerős határozattal szemben nincs rendkívüli jogorvoslatra, felülvizsgálatra lehetőség.
- [33] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből nem vezethető le a felülvizsgálat lehetőségének kötelező biztosítására vonatkozó jogalkotói kötelezettség. A jogalkotót széles mérlegelési jog illeti meg abban a tekintetben, hogy milyen esetben biztosít lehetőséget a felülvizsgálati eljárásra, illetve milyen módon határozza meg annak tartalmát, korlátait. Ennek megfelelően a felülvizsgálat intézménye hatályos jogunkban a jogerős döntés ellen – eleve korlátozott körben – igénybe vehető rendkívüli jogorvoslat {legutóbb pl. 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [27]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [22]; eredetileg: 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 38; 42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 571}. Az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét ezért érdemi vizsgálatra alkalmatlannak tartotta.
- [34] 2.2. Az Alkotmánybíróság a mérlegelés eredményeként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette azt, hogy összhangban áll-e az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével a Szabs. tv.-nek 2020. június 30-ig hatályos 172. §-a, amely a tizen-nyolc évnél fiatalabb személynek a tiltott prostitúció miatt történő szabálysértési felelősségre vonását lehetővé tette. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálhatóságát ebben a tekintetben nem befolyásolta az, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés 2020. július 1-jétől hatálytalan, hiszen – az Abtv. 41. § (3) bekezdésére figyelemmel – a jelen eljárás alapjául szolgáló bírósági ügyben még az volt az alkalmazott jogszabály {például: 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [31]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [23]; 3003/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [39]}.
- [35] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette továbbá, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből eredő alkotmányos követelményeknek megfelel-e az, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-ai nem szabályozzák a hatékony jogorvoslat érvényre juttatásának biztosítása érdekében megfelelő részletességgel az elsőfokú bírósági határozat elleni fellebbezés szabályait.
- [36] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapozott alkotmányjogi panasz tekintetében érdemben vizsgálta azt, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban a másodfokú felülbírálat eleget tett-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéséből levezethető alkotmányos követelményeknek.
- [37] Mindezekre tekintettel az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az előadó alkotmánybíró – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

- [38] 1. Az alkotmányjogi panasz részben megalapozott.
- [39] 1.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló panaszából eredő alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket vizsgálta.
- [40] Az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló panasz szerint az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében biztosított jogával össze nem egyeztethető módon az állam olyan szabálysértési felelősségi rendszert

alkotott, amely lehetővé teszi, hogy egy tizennyolcadik életévét be nem töltött és prostitúciós tevékenységet folytató személyt elzárással sújtható szabálysértés miatt vonjanak felelősségre.

- [41] Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat során észlelte, hogy az Országgyűlés 2020. március 10-én megalkotta a Módosító Törvényt, amely megszüntette az indítványozó által kifogásolt alaptörvény-ellenességet. A Módosító Törvény 2020. július 1-től hatályos. Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 41. § (3) bekezdés alapján – mind ezen körülmények figyelembevételével folytatta le a Szabs. tv.-nek 2020. június 30-ig hatályos 172. §-a (a továbbiakban: Szabs. tv. régi 172. §) érdemi vizsgálatát.
- [42] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már rögzítette, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése minden gyermek számára alanyi jogként biztosítja a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelmet és gondoskodást {legutóbb: 9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [72]}.
- [43] Az Alkotmánybíróság előzetesen rögzíti, hogy a gyermek fogalmát az Alkotmánybíróság a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) értelmező rendelkezéseiben foglaltak szerint használja [Gyvt. 5. § a) és b) pontok], vagyis gyermek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú. A Ptk. 2:10. § (1) bekezdése szerint „[k]iskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik.” Ez a fogalmi meghatározás egyébként összhangban áll a nemzetközi szabályokkal, így különösen a Gyermekjogi Egyezményvel, amely szerint „gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében a nagykorúságát már korábban eléri” (Gyermekjogi Egyezmény 1. cikk). A 18. életévét be nem töltött korosztály a szabálysértési és a büntetőjog szempontjából azonban egyaránt magában foglalja a gyermekkorúak (14. életévig) és a fiatalkorúak (14-18 életév közötti) csoportját [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 16. §, 105. § (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság ezért jelen ügy vonatkozásában alkotmányos érvelése során a gyermek elnevezés alatt mindkét csoporthoz tartozó személyeket értette.
- [44] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogoknak az indítványozó által sérelmezett korlátozása kapcsán az I. cikk (3) bekezdésében foglalt alkotmányos tesztet vette alapul. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés második mondata szerint „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”. Az Alkotmánybíróság ezért az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésben foglalt alapvető jogok korlátozását ennek megfelelően a szükségesség és arányosság szempontjából vizsgálta.
- [45] 1.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányos tesztnek megfelelően azt vizsgálta, hogy az Alaptörvényből fakadó követelmények értelmében a gyermek fejlődéséhez és gondoskodáshoz való jogába szabálysértési eszközökkel történő állami beavatkozás szükségesnek tekinthető-e.
- [46] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogosítvánnyal összefüggésben figyelemmel volt az Alkotmánybíróság arra is, hogy az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat és a gyermekeket. Az Alaptörvény L. cikke alkotmányos célként határozza meg a család védelmét, amelynek egyik fontos eleme a szülő-gyermek viszony védelme.
- [47] Az Alkotmánybíróság több határozatában is rögzítette, hogy a gyermeknek a védelemhez és gondoskodáshoz való joga speciális szerkezetű és több pólusú: jogosultja a gyermek, míg kötelezettje elsődlegesen a család (a szülők), másodlagosan pedig – kiegészítő, illetve pótló jelleggel – az állam. A családnak az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésből fakadó kötelezettsége elsősorban a magánszférában, a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges tartás, gondozás, nevelés, oktatás és az ezeket elősegítő családi légkör kialakításának kötelezettségeként értelmezhető. Abban az esetben, ha a család nem tudja ezen kötelezettségét teljesíteni, az államnak a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát nem pusztán passzív, hanem aktív, tevőleges, támogató magatartással kell érvényre juttatnia {legutóbb például: 3255/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [36]; 3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [44]–[51]}. Az Alaptörvény XVI. cikkéből eredő kötelezettségek az állam számára azt írják elő, hogy – valamennyi jogággal összefüggésben – az egyes jogintézmények szabályozása során tartsa szem előtt a gyermekek érdekeit, e tevékenységén keresztül segítse elő a megfelelő fejlődésüket, az ehhez szükséges alapvető feltételeket biztosítsa {3142/2013. (VII. 16.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az államot tehát intézményvédelmi kötelezettségéből eredően egyes esetekben a gyermek érdekében, a gyermeknek az Alaptörvény XVI. cikkben foglalt fejlődéshez és gondoskodáshoz való joggal kapcsolatban beavatkozási kötelezettség terheli.

- [48] A gyermek megfelelő erkölcsi és szellemi fejlődését hátrányosan befolyásolja, ha a prostitúciós tevékenységgel közvetlen kapcsolatba kerül. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a nemzetközi egyezmények, köztük legutóbb a Lanzarote-i Egyezmény is deklarálta a prostitúciónak a gyermek fejlődését hátrányosan befolyásoló hatását. Ezen egyezmény a preambulumban rögzítette, hogy „a gyermekek szexuális kizsákmányolása, különösen a gyermekpornográfia és a prostitúció, valamint a gyermekek szexuális zaklatásának minden formája, ideértve a külföldön elkövetett cselekményeket is, ártalmasak a gyermekek egészségére és pszicho-szociális fejlődésére”. Nemcsak a gyermek érdekének védelme, hanem a nemzetközi egyezményeknek történő megfelelés is az állam fontos kötelezettsége.
- [49] Az állam ezért változatos – büntetőjogi, szabálysértési, gyermekvédelmi és polgári jogi – eszközökkel védi a gyermek érdekeinek a szem előtt tartása mellett a prostitúcióból eredő nem kívánatos és a hátrányos hatások ellen a gyermek fejlődéséhez és gondoskodáshoz való jogát. A gyermek, a család, és ezen belül a szülő-gyermek kapcsolat, mint alkotmányos értékek védelme indokolják, hogy a gyermek fejlődéséhez és gondoskodáshoz való jogába az állam bizonyos esetben jogalkotási eszközökkel beavatkozzon. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a gyermek fejlődéséhez és gondoskodáshoz való jogába történő állami beavatkozás ezért a felsorolt alkotmányos értékek védelme érdekében szükségesnek tekinthető.
- [50] 1.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a tiltott prostitúció szabálysértési tényállásával megvalósított állami beavatkozás arányosságát vizsgálta.
- [51] Az Alkotmánybíróság ehhez mindenekelőtt a Szabs. tv. 172. §-ához kapcsolódó szabályozást tekintette át.
- [52] A prostitúcióval kapcsolatos cselekmények körére differenciált szabályok vonatkoznak. Egyes cselekmények büntetőjogi vagy szabálysértési szankciót vonnak maguk után, amíg más cselekmények az ún. szexuális szolgáltatás keretében a törvényi feltételek megtartása mellett legálisan végezhető vállalkozási tevékenységnek számítanak.
- [53] A prostitúcióval kapcsolatos fontosabb fogalmakat részben a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Szeb.), részben pedig a Btk. tartalmazza. A Btk. szerint „prostitúció a rendszeres haszonszerzés céljából történő szexuális cselekmény végzése” [Btk. 459. § (1) bekezdés 25. pont]. „Szexuális cselekmény: a közösülés és minden súlyosan szeméremszértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul” [Btk. 459. § 27. pont]. Prostitúált az a személy, aki anyagi ellenszolgáltatásért szexuális szolgáltatást nyújt, függetlenül az ellenszolgáltatás nyújtásának időpontjától, illetve attól, hogy az ellenszolgáltatás a szexuális szolgáltatás igénybe vevőjétől vagy – a szolgáltatásra tekintettel – más személytől származik [Szeb. 4. § e) pont]. Szexuális szolgáltatásra felajánlkozás a prostituáltként közterületen vagy nyilvános helyen máshoz címzett, a szexuális szolgáltatása nyújtására irányuló szóbeli felhívása (aktív felajánlkozás), a prostituáltként a szexuális szolgáltatásra irányuló ráutaló magatartása (passzív felajánlkozás), illetve a szexuális szolgáltatást igénybe venni kívánó felhívásának elfogadása [Szeb. 4. § k) pont].
- [54] Az állami beavatkozás legsúlyosabb eszköze a büntetőjogi szankciók alkalmazása. A prostitúcióval kapcsolatos bűncselekmények közül a 18 éven aluli személyek szexuális kihasználását célzó cselekményeket a törvényalkotó kiemelten kezeli. Így például a tizennyolc éven aluli személyek esetében a prostitúcióra felbujtó magatartás egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett [Btk. 201. § (2) bekezdés]. A gyermekprostitúció kihasználásának büntetést követi el az, aki a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy prostitúciójából rendszeres haszonszerzésre törekszik [Btk. 203. § (1) bekezdés], illetve részben vagy egészben ilyen személlyel végzett szexuális cselekményért ellenszolgáltatást nyújt [Btk. 203. § (2) bekezdés]. Ez utóbbi bűncselekmény minősített esetét képezi, ha az elkövető ilyen korú személlyel tartatja ki magát, vagy ezen személyeknek bordélyházat vezet, illetve ilyen bordélyhoz eszközöket szolgáltat [Btk. 203. § (3)–(4) bekezdés]. Ezek a tényállások nem a prostitúcióval érintett gyermekeket kezelik elkövetőként, hanem azokat a személyeket, akiknek az áldozata a kiskorú vagy a fiatal korú gyermek.
- [55] Az állam a prostitúciós tevékenységgel érintett gyermekeket azonban nemcsak büntetőjogi, hanem gyermekvédelmi intézkedésekkel is óvja, amelyeket a Gyvt. tartalmaz. A Gyvt. III. fejezete a védelem differenciált rendszerét alakította ki és számos intézkedési lehetőséget határozott meg {a pénzbeli és természetbeni ellátásokat [Gyvt. 15. § (1) bekezdés], a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat [Gyvt. 15. § (2) bekezdés], a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátásokat [Gyvt. 15. § (3) bekezdés], a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedéseket [Gyvt. 15. § (4) bekezdés]. Bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése esetén az illetékes hatóság jelzése alapján védelembé vételi eljárás

rás indul, amely gyermekvédelmi eszközökkel valósítja meg az állami beavatkozást [Gyvt. 68/D. § (1) bekezdés]]. Az állami beavatkozás ezen eszközei nem a büntetést, hanem a gyermekek nevelését és a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének a biztosítását tartják elsődleges célként szem előtt.

- [56] A prostitúcióhoz kötődő tevékenységek egy másik köre Magyarországon az ún. szexuális szolgáltatás keretében folytatható.
- [57] A szexuális szolgáltatás folytatásához szükséges feltételeket a Szeb.-ben foglalt rendelkezések rögzítik. Eszerint „[a] prostituált a szexuális szolgáltatása igénybevételére csak 18. életévét betöltött személyt hívhat fel, illetőleg csak 18. életévét betöltött személy erre irányuló ajánlattételét fogadhatja el [9. § (1) bekezdés]. A prostituált szexuális szolgáltatásra akkor ajánlkozhat fel, ha rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter rendeletében előírt orvosi igazolással [9. § (3) bekezdés]. Tilos a védett övezetben ellenszolgáltatást felajánlva mást szexuális szolgáltatás nyújtására felhívni, illetve más személy szexuális szolgáltatásának felajánlását elfogadni (10. §).”
- [58] A felsorolt feltételek közül a védett övezetbe tartozó területeket az Szeb. 7. § (1) bekezdése rögzíti, pl. védett övezetnek számít lakott területen a főúttól számított 50 méteren belüli terület, továbbá az olyan mellékutcák, ahol a kiskorúak oktatását, nevelését, gyógyítását, tartós elhelyezését szolgáló, valamint gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény működik.
- [59] A prostituáltak tevékenységének folytatásához szükséges orvosi igazolás kiadásáról a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 22. § (10) bekezdése rendelkezik. Eszerint az Szeb. 9. § (3) bekezdésében meghatározott személy – a prostituált – számára az NM rendelet 5. számú melléklete szerinti orvosi igazolást kell kiállítani, ha nem mutatható nála ki egyetlen, az NM rendelet 22. § (6) bekezdésében felsorolt fertőzés sem. Az önkéntesen kezdeményezett, a szexuális úton terjedő fertőzések kimutatására irányuló orvosi vizsgálat és az orvosi igazolás kiállítása térítésköteles. Az igazolás három hónapig érvényes. A bőr- és nemibeteg gondozó egészségügyi szolgáltató az orvosi vizsgálat elvégzését és a fertőzés kizárása esetén az orvosi igazolás kiállítását nem tagadhatja meg a jelentkezőtől (NM rendelet 11–12. §).
- [60] A felsorolt feltételek biztosítását szolgálja a tiltott prostitúció tényállása, amely a szabadságelvonást (elzárást) is magában foglaló szabálysértési szankciót fűz ezeknek a megsértéséhez. Az Szabs. tv. régi 172. §-ában foglalt tiltott prostitúció tényállása kerettényállásnak minősül, mert alapvetően a már említett jogszabályok képezik tartalmát. Eszerint „[a]ki a külön törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján hozott önkormányzati rendeletben a szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozást, illetve tilalmat megszegi, szabálysértést követ el.”
- [61] A Szabs. tv. 172. §-a alá – kerettényállási jellege folytán – többféle magatartás tartozhat, így pl. a szexuális szolgáltatásra felajánkozás 18 éven aluli személy részére vagy védett övezetben bárki részére [Szeb. 9. § (1) bekezdés], illetve egészségügyi igazolás nélkül [NM rendelet 22. § (10) bekezdés]. A prostituált a szexuális szolgáltatásra történő felhívást 18 éven aluli személytől nem fogadhatja el, illetve védett övezetben senkitől nem fogadhat el ilyen felhívást (lásd Szeb. 10. §) és akkor sem fogadhat el ilyen felhívást bárkitől, ha nem rendelkezik egészségügyi igazolással [NM rendelet 22. § (10) bekezdés].
- [62] A Szabs. tv. régi 172. §-ában foglalt szabálysértési tényállás nem tartalmazott életkor szerinti megkülönböztetést. Az életkornak a büntethetőséget kizáró okok közt van jelentősége. A Szabs. tv. 29. § (1) bekezdés *h*) pontban foglalt értelmező rendelkezés szerint a Btk.-ban meghatározott büntethetőséget kizáró okokat a szabálysértési eljárásban is alkalmazni kell. A Btk. 15. § *a*) pontja a gyermekkort (14. életév be nem töltése) határozza meg büntethetőséget kizáró okként, amelyet a Szabs. tv. régi 172. § alkalmazása során is figyelembe kellett venni. Ha tehát a 14. életévét betöltött, de 18 éven aluli személy esetében más kizáró ok – pl. kényszer vagy fenyegetés – nem állapítható meg, akkor ezen szabálysértési tényállás alapján a szexuális felajánkozás miatt felelősségre vonható volt.
- [63] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy a Szabs. tv. régi 172. §-a egy legálisan folytatható vállalkozási tevékenység törvényi feltételeinek betartását szolgálja. Egyéni vállalkozói tevékenységet azonban kiskorú – vagyis 18 éven aluli személy – nem végezhet [vö. az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 3. § (2) bekezdését és a Ptk. 2:10. § (1) bekezdését]. A szexuális cselekményre felajánkozás szerződéskötésre irányuló jognyilatkozatnak tekinthető, de egy korlátozottan cselekvőképes személy [14 éven felüli és 18 év alatti gyermek, lásd Ptk. 2:12. § (1) bekezdést] jognyilatkozatának érvényességéhez – ha a Ptk. másként nem rendelkezik – a törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges. A Szabs. régi 172. §-a ellentmondásos jogi helyzetet teremtett azáltal, hogy hatálya kiterjedt a 18 éven aluli személyre is, mert a gyermeket egy olyan tevékenység legális feltételeinek be nem tartásáért lehetett elzárással is sújtható szabálysértés miatt felelősségre vonni, amely tevékenység törvényi feltételeinek életkoránál fogva nem tudott maradéktalanul eleget tenni.

- [64] Az államnak többféle eszköze van arra, hogy a gyermek fejlődéséhez és gondoskodáshoz való jogába beavatkozzon, így ezek közül a jogalkotónak azt kell kiválasztani, amely az elérni kívánt alkotmányos céllal arányos. Az Alkotmánybíróság korábban már rögzítette, hogy a büntetőjog társadalmi rendeltetése, hogy a jogrendszer egészének „szankciós zárköve” legyen. A büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben *ultima ratio*, azaz a büntetőjogi szankció, a büntetés szerepe és rendeltetése a jogi és erkölcsi normák épségének fenntartása akkor, amikor már más jogágak szankciói nem segítenek. A különböző életviszonyok, erkölcsi és jogi normák védelmében az emberi jogokat és szabadságokat szükségképpen korlátozó büntetőjogi eszközrendszert csak a feltétlenül szükséges esetben és arányos mértékben indokolt igénybe venni akkor, ha az alkotmányos vagy az Alaptörvényre visszavezethető állami, társadalmi, gazdasági célok, értékek megóvása más módon nem lehetséges [4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [57]].
- [65] Mivel a Szabs. tv. 29. §-a alapján a szabálysértési jog háttérszabályának tekinthető a büntetőjog általános része, így a szabálysértés, bár enyhébb szankciókat tartalmaz, de mégis a súlyosabb jogkövetkezmények közé tartozik a Gyvt.-ben foglalt intézkedésekhez képest. A korlátozás arányosságának vizsgálatakor tekintettel kell továbbá lenni arra is, hogy a gyermek személyisége még kialakulatlan, formálható, így a különböző korlátozó jogi eszközök közötti választás során az alapvető alkotmányos cél a gyermek érdekének a szem előtt tartása, és a megfelelő fejlődés feltételeinek a megteremtése. Ezzel nincs összhangban, és túlzottan súlyosnak minősül olyan szankció alkalmazása, amely adott esetben a szabadságkorlátozást (elzárást) is lehetővé teszi. A Szabs. tv. régi 172. §-ában szereplő kerettényállás az arányosság követelményeinek ennek következtében nem felelt meg, mert a fiatalkorúval szemben az elérendő alkotmányos célhoz képest a legsúlyosabb eszközök egyikét, a szabálysértési felelősségre vonást rendelte alkalmazni. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Szabs. tv. régi 172. §-a ezért alaptörvény-ellenesnek minősült abban a tekintetben, hogy annak alapján szabálysértési eljárást kellett indítani, és felelősségre vonást kellett alkalmazni azon fiatalkorú személyekkel szemben, akik a prostitúcióra történő felajánkozás jogszabályban rögzített feltételeit megszegték.
- [66] 2. Az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezménye az Abtv. 41. § (1) bekezdés szerint a jogszabályi rendelkezés megsemmisítése. Az Alkotmánybíróság azonban az érdemi vizsgálat során észlelte, hogy az Országgyűlés 2020. március 10-én megalkotta a Módosító Törvényt. A Módosító Törvény 7–8. §-a kiegészítette a Szabs. tv. 29. § (2) bekezdésének g) pontját (szexuális szolgáltatásra felajánkozás fogalma), valamint a Szabs. tv. 172. §-a (tiltott prostitúció) helyébe új rendelkezéseket iktatott be. Ezek szerint nem büntethető a szexuális szolgáltatásra felajánkozás tilalmának megszegése miatt az elkövető, ha a cselekmény elkövetésekor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. Ha a helyszínen kétséget kizáróan megállapítást nyer, hogy a szexuális szolgáltatásra felajánkozás tilalmát megszegő személy a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, a szabálysértési eljárás megindításának vele szemben nincs helye [Szabs. tv. új 172. § (2)–(3) bekezdés]. Ilyen esetben a rendőrség – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján – a szexuális szolgáltatásra felajánkozás tilalmát megszegő személy védelmében azonnal végrehajtható általános védelmi intézkedést hoz, amely döntéséről értesíti a gyámhatóságot, valamint gondoskodik az elhelyezéséről vagy a szállításáról [Szabs. tv. új 172. § (5) bekezdés].
- [67] A Módosító Törvény indokolása szerint „[a] módosítás kifejezésre juttatja, hogy a tizennyolcadik életévüket be nem töltött, szexuális szolgáltatás nyújtására felajánkozó személyek nem bűnelkövetők, hanem a prostitúció és az ahhoz kapcsolódó jelenségek áldozatai. Ezért a módosítás egyfelől generális tilalmat vezet be ezen személyi kör kapcsán a szexuális szolgáltatás nyújtására való felajánkozás terén, de a tilalom megszegése esetére nem helyez kilátásba szabálysértési felelősségre vonást. A módosítás új büntethetőséget kizáró okként szabályozza, ha a szexuális szolgáltatás nyújtására felajánkozó személy az elkövetéskor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be.”
- [68] A Módosító Törvény büntethetőséget kizáró okként azt az esetet szabályozza, amikor a szexuális szolgáltatásra felajánkozó személy a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, bővítve ezzel a Btk. szerinti, és a Szabs. tv. 29. § (1) bekezdés h) pontja alapján alkalmazni rendelt büntethetőséget kizáró okokat, amelyre a Szabs. tv. 29. § (1) bekezdés bevezető szövegrésze lehetőséget biztosít.
- [69] A Módosító Törvény indokolása szerint a „szabályozás alapján akkor, ha a szexuális szolgáltatásra felajánkozó személy
- a) a tizennegyedik életévét nem töltötte be, akkor gyermekkor miatt,
  - b) tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadik életévét nem, akkor a Szabs. tv. új 172. § (2) bekezdése szerinti büntethetőséget kizáró ok miatt nem büntethető.”

- [70] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a Szabs. tv. régi 172. §-ának az indítványozó által megjelölt alaptörvény-ellenessége a Módosító Törvény hatályba lépése folytán megszűnt, így a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége miatt a megsemmisítés jogkövetkezményének alkalmazása nem indokolt. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozónak a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-ának a megsemmisítésére irányuló indítványát elutasította.
- [71] 3. Az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdésén alapuló panaszában foglalt álláspontja szerint a Szabs. tv. 121–122. §-ai is alaptörvény-ellenesek annak következtében, hogy nem biztosítják az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog hatékonyságát. A támadott rendelkezések ugyanis nem tartalmaznak – a büntetőeljáráshoz hasonlóan – arra nézve rendelkezést, hogy az elsőfokú bíróság határozatának írásbeli indokolása ismeretében milyen eljárási rendben lehet oly módon benyújtani az írásbeli fellebbezést, hogy a másodfokú bíróság ezen fellebbezési indokok figyelembevételével hozhassa meg a döntését.
- [72] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már rögzítette, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozható alapjog, de korlátozása az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szempontok alapján más alapjog vagy alkotmányos érték védelmében a szükségesség és arányosság figyelembevételével korlátozható.
- [73] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való alapjog korlátozását ennek megfelelően az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alkotmányos teszt alapján vizsgálta. Először azt tekintette át, hogy a jogorvoslathoz való jog szempontjából korlátozást jelent-e, ha a jogosultnak a Szabs. tv. 121–122. § szerinti fellebbezése benyújtásakor nem áll rendelkezésére írásban az általa támadott határozat.
- [74] Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy a jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el {513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734; megerősítette: 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]}. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}. Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, megerősítette: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15] és 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [75] Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog nemcsak a jogorvoslat létezését, hanem a tényleges és a hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák, ezáltal kiüresítik, illetve formálissá teszik a jogorvoslathoz való jogot {14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 41/1991. (VII. 3.) AB határozat, ABH 1991, 193, 194; 22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 411; 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105–106}.
- [76] Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a sérelmezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is. A jogorvoslati jog hatékony gyakorlására ugyanis kizárólag a bíróság vagy a hatóság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a jogorvoslathoz való jog szempontjából tehát korlátozást jelent, ha a fellebbezés benyújtásakor nem áll a jogosult rendelkezésére az írásbeli, indokolt határozat. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezen korlátozás szükségességét vizsgálta.
- [77] A Szabs. tv. 121. § (1)–(2) bekezdése szerint a jogorvoslatra jogosultak a határozat közlésétől számított 8 napon belül halasztó hatályú fellebbezést nyújthatnak be. A fellebbezésben elő kell adni annak okát és célját. A Szabs. tv. 121–122. §-ai alapján a jogosultaknak a jogorvoslathoz való jog a rendelkezésükre áll, vagyis az elsőfokú bírósági határozat elleni fellebbezést, illetve a jogorvoslat igénybe vételét a törvény nem zárja ki.
- [78] Az indítványozó a jogorvoslat hatékonyságának a sérelmére azért hivatkozott, mert álláspontja szerint azáltal, hogy a fellebbezésre jogosultnak nem áll rendelkezésére az elsőfokú bírósági határozat írásos indokolása, nem áll módjában az, hogy fellebbezésének tartalmát annak megfelelően alakítsa. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 38/2012. (XI. 14.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh.), amely a szabálysértések büntetőjogi jellegét és a szabálysértési eljárásban az alkotmányos büntetőjog elveinek az alkalmazhatóságát vizsgálta. Az indítványozó utalt a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 323. § és

325. §-ának rendelkezéseire, amelyek az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés szabályait a Szabs. tv. támadott rendelkezéseire képest részletesebben szabályozzák, és egyben lehetővé teszik, hogy a jogosult az írásban közölt ítélet indokolásának az ismeretében nyújthasson be írásbeli fellebbezést. Az indítványozó álláspontja szerint a Szabs. tv. 121–122. §-aiban foglalt – a határozat közzétevése és az ellene történő fellebbezés benyújtása tekintetében a büntetőeljárás szabályaihoz képest kevésbé részletes – törvényi szabályozás alaptörvény-ellenesnek tekinthető.

- [79] Az Alkotmánybíróság ezen kérdésben való állásfoglalás előtt felidézte a szabálysértési eljárásnak az ügy szempontjából releváns sajátosságait is. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban a szabálysértések és a szabálysértési eljárás tekintetében több alkotmányos elvet rögzített. A hatályos Szabs. tv. – a korábbi jogszabályhoz képest – alapvetően megváltoztatta a szabálysértés intézményének funkcióját, helyét a jogrendszerben. A korábbi jogi szabályozás „Janus-arcú” jogintézménynek tekintette a szabálysértéseket, amely szerint azok egy része ún. közigazgatás-ellenes cselekmény, másik része pedig az emberi együttélés általános szabályait sértő magatartás, ún. kriminális cselekmény. Ehhez képest a Szabs. tv. kizárólag a „kriminális cselekmények” elleni fellépés eszközeként szabályozza a szabálysértést. A Szabs. tv. ezáltal a szabálysértés szabályozását a „bagatell” büntetőjog irányába tolta el (Abh., Indokolás [21]–[23], [26]). Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban a büntetőjogi alkotmányos elvek (pl. a *nullum crimen sine lege* elve) és az eljárási követelmények (pl. az ártatlanság vételeme) alkalmazása során már hivatkozott a szabálysértési és a büntetőjog szoros összefüggésére, továbbá arra mutatott rá, hogy – a szabálysértési eljárás kriminális jellegére tekintettel – ez az eljárás meg kell hogy feleljen a büntetőeljárással szemben támasztott, legalapvetőbb alkotmányos követelményeknek (Abh., Indokolás [31]–[34]).
- [80] Az alapvető elveknek történő megfelelés természetesen nem jelenti azt, hogy minden részletszabály tekintetében a büntetőeljárás szigorúbb szabályozását kellene a jogalkotónak alkalmaznia. A szabálysértési eljárás szabályozásának céljai ugyanis a büntetőeljáráshoz képest eltérő jogi megoldásokat eredményeznek. A jogalkotó ezeket a célokat a Szabs. tv. általános indokolásában így foglalta össze: „Az új szabálysértési törvény megalkotásának célja egy olyan új szabálysértési eljárási rendszer kialakítása, amely hatékony és gyors eljárási lehetőségeket biztosít az egyes szabálysértési hatóságok számára. A hatékony és gyors eljárás mellett a törvény célja egy költséghatékony eljárás felépítése, amelyben a szabálysértés elkövetőjének már nem fűződik érdeke az eljárási cselekmények indokolatlan elhúzásához.”
- [81] A jogalkotó ezen törekvése az elsőfokú határozat elleni fellebbezés tekintetében a Szabs. tv.-ben a büntetőeljáráshoz képest kevésbé részletes szabályozás kialakításához vezetett. A büntetőeljárásról szóló törvények több részletszabályt tartalmaznak az elsőfokú határozat közzétevése elleni fellebbezés oka, tartalma és iránya tekintetében [rég. Be. 323. §, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 584. §]. A jogalkotó által alkalmazott egyszerűbb szabályozási megoldás azonban önmagában nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendes jogorvoslathoz való jogot. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már utalt arra, hogy noha az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) a büntető ügyekre irányadó szigorúbb rendelkezései alapján ítéli meg a szabálysértési ügyeket is (Abh., Indokolás [38]), de az EJE Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 7. Jkv.) 2. cikk (Fellebbezéshez való jog büntető ügyekben) 2. pontja szerint a büntető ügyekben a fellebbezéshez való jogot korlátozni lehet a „kisebb jelentőségű bűncselekmények esetén”. Az EJEB gyakorlata szerint az EJE 7. Jkv. 2. cikke széles körű mérlegelési jogot biztosít az államok részére ezen bűncselekmények tekintetében a jogorvoslathoz való jog korlátozása tekintetében azzal, hogy a korlátozásnak törvényes célt kell szolgálnia és nem sértheti a jog lényegi tartalmát [pl. EJEB *Rostovtsev kontra Ukrajna* (2728/16), 2017. július 25., 27. pont; EJEB *Krombach kontra Franciaország* (29731/96), 2001. február 13., 96. §].
- [82] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a szabálysértési ügyek a büntetőügyekhez képest általában egyszerűbb megítélésűek, a tényállásuk általában könnyebben áttekinthető, a minősítésük és a bizonyítás kevesebb kérdést vet fel. A jogkövetkezmények, az eljárás stigmatizáló jellege is enyhébb a büntető ügyekhez képest, így a jogorvoslathoz való jog azon korlátozása, amely az egyszerűbb szabályozásban nyilvánul meg szükségesnek tekinthető az eljárás gyorsítása és a költséghatékonyság biztosítása, mint alkotmányos érték védelme érdekében.
- [83] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a szabálysértési eljárásban a jogorvoslathoz való jog korlátozásának szükségességét a felsorolt indokok megalapozzák.
- [84] Az Alkotmánybíróság a korlátozás szükségessége után annak arányosságára vonatkozó körülményeket vizsgálta.

- [85] A bírói gyakorlat – a „bagatell” büntetőjoggal kapcsolatosan már vázolt alkotmányos szemléletből kiindulva – a szabálysértési eljárást kiegészítő, mögöttes szabályként kezeli a büntetőeljárás törvényi rendelkezéseit a jogorvoslat gyakorlása során is. Erről a gyakorlatról számolt be a Kúria Büntető Kollégiumának Joggyakorlat-elemző csoportja által a szabálysértési ügyek bírói gyakorlatáról kiadott összefoglaló véleménye (2015.EL.II.H.13. SZABÁLYSÉRTÉS-37, 30. oldal 1. bekezdés).
- [86] A Szabs. tv. támadott rendelkezései nem zárják ki a büntetőeljárásból ismert kétféle közlési mód alkalmazását. A kézbesítés útján történő közlés esetén az írásbeli határozat ismeretében mód van olyan fellebbezés benyújtására, amely a jogosult minden érvét átgondoltan és pontosan tartalmazza. A kihirdetés útján történő közlés esetén az eljáró bíróság szóbeli indokolása az ügy releváns kérdéseit érinti, de nem azonos a határozat írásbeli részletes indokolásával.
- [87] Az Alkotmánybíróság egyetért azzal a belügyminiszter által közölt állásponttal, amely szerint a bíróságnak a tárgyaláson kihirdetett határozata – a jogorvoslatról való lemondás folytán azonnal jogerőre emelkedett határozat kivételével – nem térhet el a postai úton kézbesített határozattól. Ez a körülmény azonban önmagában nem küszöböli ki azokat a hátrányokat, amelyek a szóban elhangzó bírói indokoláshoz kapcsolódnak annak természetéből következően. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elzárással büntethető szabálysértések esetén az ügy tétje az eljárás alatt álló személy számára nagyobb, mint más szabálysértési ügyekben, hiszen nemcsak vagyoni szankcióval kell számolnia, hanem a legsúlyosabb szankció alkalmazásával – az elzárással –, amely a személyi szabadság elvonását jelenti. Ennek következtében az eljárás alá vont személy érthetően nagyobb pszichikai terhelés alatt áll, és koncentráltabb figyelmet igényel részéről a bírói döntés megismerése és az arra történő reflektálás. A bonyolultabb ügyekben, több szabálysértés vagy több eljárás alatt álló személy esetén, illetve komplexebb jogi kérdések indokolásakor fennáll annak a veszélye, hogy az elhangzott indokok átgondolása és az azonnali reakció – a jogorvoslat bejelentése vagy ennek mellőzése – nem várható el a jogosultaktól. A szóbeli indokolás ugyanis természeténél fogva rövidebb az írásbeli indokoláshoz képest és nincs módja a jogorvoslatra jogosultnak arra sem, hogy azt többször meghallgassa. Az írásbeli határozat kézhezvétele után, annak nyugodt körülmények között történő áttekintésekor ezen túlmenően nyilvánvalóan több idő áll a jogorvoslatra jogosult rendelkezésére a határozat tartalmának a megértéséhez és érvei szabatosabb kifejtéséhez.
- [88] Az eljáró bíró természetesen dönthet arról, hogy a kihirdetett határozatot írásba foglalás után kézbesítés útján közli (Szabs. tv. 89. §, 121. §). A belügyminiszter értelmezése szerint a Szabs. tv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján akár a szabálysértési hatóság, akár a bíróság a döntését az indokolás hosszára tekintettel később foglalhatja írásba. Egy ilyen szabály bevezetése – álláspontja szerint – ellentétes lenne a Szabs. tv. gyors és hatékony eljárás biztosítását szolgáló céljával.
- [89] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban az eljárás gyorsítása nem írhatja felül a jogorvoslat hatékonyságát, amelynek a bemutatott alkotmányos elvrendszer alapján lényegi eleme a bírósági határozat indokainak megfelelő részletességgel történő megismerése, és a megfelelő lehetőség biztosítása a jogosult részére, hogy arra kellő részletességgel reflektálhasson. A jelenlegi eljárási rendszer módosításával kialakítható olyan eljárási rend, amely a rövid határidők megtartása mellett is biztosítja a hatékony jogorvoslatot, például a bíróság által kihirdetett szabálysértési határozat azonnali kézbesítésével. Tekintettel arra, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-a több, viszonylag rövid eljárási határidőt (8 nap, 30 nap) tartalmaz, így az írásbeli határozat kézbesítésének megfelelő formájához az eljárási folyamat átgondolása szükséges. A szabálysértési eljárás jellemzőihez igazodó megoldás ennek következtében alkotmányos követelmény kimondásával és a Szabs. tv. 121–122. §-ai megsemmisítésével nem valósítható meg, így az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján a mulasztás jogkövetkezményét alkalmazta. Ennek következtében az indítványozónak a Szabs. tv. 121–122. § megsemmisítésére irányuló indítványát elutasította.
- [90] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján – hivatalból eljárva – megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-ában rögzített, a bíróság tárgyaláson hozott végzése elleni fellebbezés benyújtásának a feltételeit nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta. Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2020. december 31. napjáig tegyen eleget.
- [91] 4. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése alaptörvény-ellenes, mert az eljárása megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve az abból levezetett bírói indokolási kötelezettséget, mivel nem ismerhette meg a bíróság határozatának írásbeli indokolását. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk

- (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy az elsőfokú bíróság írásbeli határozatát csak a másodfokú jogerős döntést követően kézbesítették részére, illetve a másodfokú bíróság az indítványozó indokolt fellebbezésének a bevétele nélkül döntött.
- [92] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozóval szemben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. december 5-én tartott nyilvános tárgyaláson döntést hozott, amelyet szóban röviden indokolt. A döntésnek az írásba foglalása 2017. december 8-án megtörtént, majd azt tértivevény nélküli levélben kézbesítették az indítványozónak 2017. december 22-én. Tekintettel az elsőfokú tárgyaláson az indítványozó által bejelentett fellebbezésre, az ügyet a Pesti Központi Kerületi Bíróság időközben megküldte a Fővárosi Törvényszéknek, ahol azt 2017. december 12-én érkezették. A Fővárosi Törvényszék 2017. december 18-án tanácsulást tartott, majd döntését előbb tértivevény nélkül kézbesítették az indítványozónak 2017. december 27-én, illetve tértivevény nélkül 2018. január 30-án.
- [93] A tárgyalási jegyzőkönyvből megállapítható, hogy az elsőfokú végzés rövid szóbeli indokolása után az eljárás alá vont személy és jogi képviselője a fellebbezés bejelentésének a tényéről nyilatkozott. A Szabs. tv. 121–122. §-ai lehetővé teszik, hogy az iratokat az elsőfokú bíróság – az írásbeli indokolt határozat kézbesítése és az arra vonatkozó indokolt írásbeli fellebbezés bevétele nélkül – öt napon belül megküldhesse a másodfokon eljáró törvényszéknek és a törvényszék a beérkezéstől számított harminc napon belül döntést hozhasson.
- [94] A jogalkalmazás során a bíróságok a konkrét ügyben is kötve voltak az eljárásukra irányadó fenti szabályokhoz. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a bíróságok eljárása az indítványozó ellen folytatott szabálysértési eljárásban megfelelt ezen törvényi rendelkezéseknek.
- [95] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak az elsőfokú határozat elleni fellebbezéssel és annak elbírálásával kapcsolatos alkotmányos sérelmei nem az ügyben eljáró bíróságok – kézbesítéssel összefüggő – jogalkalmazásából erednek, hanem abból, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-ának szabályozási hiánya következtében – a jogalkotói mulasztás kapcsán már részletezett okokból – alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn.
- [96] Az Abtv. 45. § (6) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása alapján jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás és szabálysértési eljárás felülvizsgálatát rendeli el, ha az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetve az intézkedés csökkentése vagy mellőzése, valamint a büntetőjogi, illetve a szabálysértési felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne.
- [97] Mivel az Alkotmánybíróság megállapította a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-ának részbeni alaptörvény-ellenességét, és azt, hogy abból az indítványozó vonatkozásában a szabálysértési felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne, elrendelte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Szef.66/2017/2. számú végzésével jogerősen befejezett szabálysértési ügy felülvizsgálatát.
- [98] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló szabálysértési ügy felülvizsgálatát elrendelte, így nem tartotta szükségesnek a támadott bírósági határozatok megsemmisítését, ezért az indítványozó erre vonatkozó indítványát elutasította.
- [99] 5. Az Alkotmánybíróság jelen határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [100] A határozattal egyetértek. A rendelkező rész második pontját azonban eltérő indokokra vezetem vissza. Ez a pont azon a megállapításon nyugszik, hogy a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a sértette az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését, amely úgy szól, hogy „[m]inden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz”. A sérelem véleményem szerint az alábbiak szerint vezethető le az Alaptörvény előbbi szabályából.
- [101] 1. Először azt szükséges tisztázni, hogy mi a tartalma az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének, amelynek rendeltetése kétség kívül az, hogy a gyermekek védelme és a róluk való gondoskodás biztosított legyen a különböző jogviszonyokban. Az alapjog alanya tehát a gyermek. A tartalma azonban már nem ennyire egyértelmű. A tartalom kérdése az alapjogi jogviszony jogosulti és kötelezeti oldaláról közelíthető meg a véleményem szerint.
- [102] Az egyik irány az, hogy a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga alanyi alapjogként tételezhető. Ez lényegében azzal jár együtt, hogy a szóban forgó alapjog kizárólag az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint korlátozható. Ebből az irányból tehát azoknak a jogosítványoknak a sorát lenne szükséges kibontani, amelyek a gyermeket mint az alapjog jogosultját megilletik, és amelyek korlátozásával szemben (alap)jogi védelem biztosított a számára. Értelemszerűen idetartozhat minden olyan alapjogi és alanyi jogi (rész)jogosultság, amely garantálja a gyermek „megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődés”-ét. Megjegyzendő, hogy az alapjog jogosultjai az állammal szemben a szülők is, amely viszonyrendszer ugyan lényeges aspektus lehet, de a jelen ügy szempontjából csupán másodlagos.
- [103] A másik lehetséges irány az Alaptörvény értelmében erőteljesebb, hiszen szövegszerű megfogalmazást nyer: a kötelezeti oldal. Ez az alapjog kötelezettjeinek az irányából ragadja meg az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését. Az alapjog – gyermekkel szembeni – kötelezettjei elsődlegesen a szülők. Másodlagosan, vagy mondhatni „mögöttesen” az Alaptörvényben elismert alapjog az állam számára ír elő kötelezettséget. Ez a kötelezettség objektív, azaz az államnak nemcsak a szubjektív igényekre tekintettel, hanem úgy kell kialakítania az alapjog érvényre jutásához szükséges jogszabályi és szervezeti feltételeket, hogy végső fokon a jogi környezet az egész politikai közösség érdekeivel, a többi alapjog érvényesülésével és az állam egyéb alkotmányos feladataival is összhangban álljon. Az állam kötelezettségének lényege tehát az objektív intézményvédelem. Ebben az esetben – szemben a jogosultsági oldallal – a hangsúly annak a vizsgálatára esik, hogy milyen tartalmú kötelezettségek terhelik az államot (a jogalkotót), és mikor állapítható meg az alaptörvényi szabály megsértése? Véleményem szerint erre abban az esetben kerülhet sor, ha az állam jogalkotási kötelezettségének nem vagy nem a megfelelő tartalommal tett eleget. A mérce tehát nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése.
- [104] Úgy gondolom, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésébe foglalt szabálynak a kötelezeti oldala, azon belül az állam objektív intézményvédelmi oldala a túlnyomó és konkrétan meghatározható. Az állam esetében pedig nem a szükségesség-arányosság tesztje [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés] szerint korlátozható jogosultsági elemek uralkodnak benne, hanem az államra háruló – alapvetően szabályozási – kötelezettségek hatják át.

Ha az a kiindulópont, hogy a prostitúció minden ember esetében méltóságsértő, még akkor is kiszolgáltatottságot jelent, ha tudatos választás eredménye és főként így van ez a 18 év alatti gyermekek esetében, akkor kétséges, hogy az annak tilalmazásáról szóló szabály alapjogot korlátozna. Véleményem szerint tehát kétséges, hogy a 18. életévüket be nem töltött gyermekek esetében a prostitúció a XVI. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog jogosultsági oldalának korlátozásaként lenne értelmezhető.

- [105] 2. A fentiekből következőleg az alkotmányossági kérdés az, hogy a jogalkotó eleget tett-e az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdéséből fakadó intézményvédelmi kötelezettségének, amikor úgy szabályozta normatív módon a szabálysértési alakzatot, hogy a gyermekkel szemben védő-óvó intézkedések helyett, represszív jellegű, akár szabadságkorlátozást is elérő szankciót helyezett kilátásba?
- [106] Véleményem szerint a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a azért sértette az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését, mert a jogalkotó nem tett eleget az objektív intézményvédelmi kötelezettségének. Ebben ugyanis az is benne foglaltatik, hogy ha a gyermek közvetlenül érintett olyan magatartással, mint amilyen az alapügyben szerepel, akkor a jogalkotónak nem az a feladata, hogy szankcionálja, hanem az, hogy olyan támogató jogintézményekkel vegye körbe a sérült gyermeket, amelyek megóvják e sajátos tevékenység hátrányos, kiszolgáltatottságon alapuló, személyiségromboló hatásaitól. A politikai közösség érdeke nem (csupán) annyi, hogy magát védje e magatartással szemben (egészségügyi vizsgálat, védőtávolság megtartása stb.). A jogalkotónak az is kötelezettsége, hogy a prostitúciós tevékenységnek személyesen kitétt gyermek esetében olyan szabályokat fektessen le és működtessen folyamatosan, amelyek reflektálnak e méltatlan élethelyzetre és kímoldják abból a gyermeket, ezáltal hozzájárulnak a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez. Ezzel az alaptörvényi szabállyal szöges ellentétben áll az érintett gyermek szabálysértési szankcióval (elzárással vagy éppen pénzbírsággal) való fenyegetése, ezért a támadott norma sértette az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését.
- [107] 3. Összefoglalva azt gondolom, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését az objektív intézményvédelmi oldal determinálja. Az Alaptörvény úgy védi a gyermekeket, hogy a jogalkotó kötelezettségévé teszi az adekvát jogintézmények megalkotását és működtetését. Ez a követelmény azonban a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a esetében nem valósult meg, amely ezért alaptörvény-ellenességre vezetett.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [108] A többségi határozatot támogattam, ugyanakkor a prostitúció („szexuális szolgáltatás”) semmilyen formáját nem tartom összeegyeztethetőnek az emberi méltóság sérthetetleniségét elismerő Alaptörvénnyel. Gyermekek esetében sem tudom pusztán „a gyermek erkölcsi és szellemi fejlődését hátrányosan befolyásoló”, „ártalmas” hatásnak tekinteni a prostitúciót. Valójában a társadalom fekélyéről van szó, és kizártnak tartom, hogy akár nagykorú, valóban egészséges személy, külső kényszer nélkül ilyen tevékenységet folytasson. Az önkéntesség vélelme valójában fikció, akkor is visszaélés egy súlyosan sérült személyiség beszűkült ítélőképességével, ha úgy tűnik, hogy nem áll közvetlen vagy közvetett kényszer mögötte. Az állam elsőrendű kötelezettsége az alapvető jogok védelme, így kötelessége a prostitúció minden formája ellen küzdeni.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [109] A többségi határozat rendelkező részének 3–5. pontjait nem támogattam az alábbiak miatt.
- [110] 1. Az Abtv. 45. § (6) bekezdésének a rendelkező rész 3. pontja szerinti alkalmazása álláspontom szerint ellentétes az Abtv.-ben a jogkövetkezmények megválasztására vonatkozóan az Alkotmánybíróság számára adott alkotmányozói felhatalmazással, mert a döntés így kizárólag jelen ügy indítványozójának személyére vonatkozó jogorvoslatot tartalmaz az alkotmányossági probléma általános megoldása helyett.
- [111] Az Alkotmánybíróságnak ugyanis jelen ügyben nem csak deklarálnia kellett volna a Szabs. tv. régi 172. §-ának alaptörvény-ellenességét, hanem általános alkalmazási tilalom elrendelésével – a folyamatban lévő ügyekre is kiterjedően – kellett volna az Alaptörvény védelmének érvényt szerezni. Ez utóbbi megoldás esetén elkerülhetővé vált volna az a végeredmény, hogy az alaptörvényt sértő rendelkezéssel szemben csak egyetlen személy – az alkotmányjogi panasz benyújtója – kapjon esélyt az alkotmányos védelemre.
- [112] Ahogyan azt hasonló ügyben, a 6/2020. (III. 3.) AB határozathoz írott különvéleményemben kifejtettem, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, ezért az alkotmányjogi panasz eljárásban is ennek van primátusa, nem pedig az egyedi ügyben bekövetkezett jogsérelem orvoslásának.
- [113] Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság a jogegyenlőség alaptörvényi követelményét sértve tévúton jár minden olyan esetben, amikor normavizsgálatnál az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményének általános érvényű levonása helyett, egyedi törvényességi kérdéseket – az Alaptörvényre hivatkozással, a rendes bírósági szervezetrendszer felett átnyúlva – közvetlenül dönt el.
- [114] 2. A fentiekből következően nem támogattam a rendelkező rész 4. pontját, amely a Szabs. tv. 172. §-át illetően (is) elutasítja az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványt. Értelemszerűen az időközben történt hatályvesztés okán nem megsemmisítést, hanem alkalmazási tilalmat kellett volna kimondani. Megjegyzem: az Alkotmánybíróság az indítvánnyal támadott jogszabályhely alaptörvény-ellenességét megállapította és az indítványozóval szemben lefolytatott eljárást felülvizsgáltatta. A panasznak tehát *de iure* és *de facto* is helyt adott, így a 172. §-t illető elutasító rendelkezés csak arra alkalmas, hogy a jogkereső közönség tisztánlátását megzavarja.
- [115] 3. Végül nem támogattam a rendelkező rész 5. pontja szerinti elutasítást sem. Az ügyben született jogerős bírósági végzést annak ellenére nem semmisíti meg a többségi határozat, hogy a másodfokú döntés úgy született meg, hogy az indítványozó nem láthatta az elsőfokú döntés indokolását, a másodfokú bíróság pedig nem látta a fellebbezés indokolását. Ennek még a jelenleg hatályos, ilyen irányú garanciákat (még) nem tartalmazó Szabs. tv. 121–122. §-ai mellett sem kellett volna így történnie, megsértve ezzel az indítványozó jogorvoslatához és tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [116] A határozat rendelkező részének 1. pontjával, az abban foglalt mulasztás megállapításával egyetértek, a rendelkező rész többi pontjával kapcsolatosan különvéleménnyel élek.
- [117] 1. Nézetem szerint az indítványozónak sérült a hatékony jogorvoslatához való joga, ebből következően a Fővárosi Törvényszék 32.Szef.66/2017/2. számú végzését az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna semmisítenie. Ezért a rendelkező rész 5. pontját nem támogatom.

- [118] 2. A 2020. július 1-jén hatályba lépett Módosító Törvény a 18. életévüket be nem töltött személyeknek a Szabs. tv. 172. §-ában foglalt tiltott prostitúció elkövetése miatti szabálysértési felelősségét megszüntette. Ez a jelen ügygel kapcsolatban két következménnyel jár.
- [119] Egyfelől a Szabs. tv. 4. §-ára tekintettel az indítványozó cselekményének elbírálására nem az elkövetéskor, hanem az elbíráláskor hatályos jogszabályt kell alkalmazni, aminek következtében az indítványozó szabálysértési felelőssége ma már nem állapítható meg. Ez önmagában eldönti a konkrét ügy érdemi kimenetelét; a Fővárosi Törvényszék említett végzésének megsemmisítése folytán az ezt követő eljárásban az indítványozó felelőssége fellebbezése indokaitól – és az egyébként is bekövetkezett elévüléstől – függetlenül már nem lenne megállapítható. (Jogerős marasztalás hiányában az indítványozó által megfizetett pénzbírság összege is visszajár.)
- [120] Másfelől megszűnt annak lehetősége is, hogy az Alkotmánybíróság a Szabs. tv. 2020. június 30-ig hatályos 172. §-a alkotmányosságát a jelen ügyben felülvizsgálja. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. Az előbbiekből következően a Szabs. tv. 2020. június 30-ig hatályos rendelkezését sem az indítványozóval, sem más olyan elkövetővel szemben, aki az elkövetéskor 18. életévét még nem töltötte be, nem kell, sőt nem lehet alkalmazni. Ezért e vizsgált törvényhely alaptörvény-ellenessé nyilvánításának már csak ez okból sem állanak fenn a feltételei. Nézetem szerint, az előbbiekből következően az eljárást e tekintetben okafogyottság okán [Abtv. 59. §, illetve az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja] meg kellett volna szüntetni.
- [121] 3. Az előbbiektől függetlenül sem értek egyet a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban lévő 172. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításával.
- [122] Önmagában az, hogy a törvényalkotó a Szabs. tv. 172. §-át utóbb módosította, a korábbi állapotra nézve alaptörvény-ellenességet nem igazol. törvények, jogszabályok módosítására nem csak alaptörvény-ellenesség megszüntetése miatt szokott sor kerülni. Általában sok igazság van abban, hogy a prostitúciós tevékenységet folytató személy áldozat (ez nézetem szerint kriminálszociológiai minősítés), de az áldozatszerep önmagában nem zárja ki, hogy az áldozat egyben elkövető is (ami viszont jogi fogalom) legyen. (Ilyen áldozat például a megszárt személy is, aki bűncselekmény elkövetésével kívánja elejét venni további zsarolásának, de valamiféle értelemben áldozatok azok is, akiket nekik fel nem róható körülmények sodortak a bűnelkövetés útjára.)
- [123] Nem látom annak világos magyarázatát, hogy az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglalt, a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát miért sérti az, ha a jogszabályt sértő fiatalkorúval (aki a határozat levezetésének megfelelően az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt gyermek fogalmi körébe tartozik) szemben a jogi szabályozás szankció alkalmazását teszi lehetővé. Ebből is következően számomra nem igazán követhető a határozatban megjelenő szükségességi-arányossági tesztre vonatkozó okfejtés sem.
- [124] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, sokkal inkább az a kérdés merül fel, hogy például az iskola környezetében folytatott prostitúciós tevékenység eddigi jogkövetkezményeinek az említett viszonylatban történő megszüntetése (mint *quasi* negatív jogalkotás) nem sérti-e visszavetített formában az adott iskolába járó gyermekeknek az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt alapjogát. Nézetem szerint ennek megválaszolása igényelheti a szükségességi-arányossági teszt elvégzését, aminek kapcsán ezen gyermekek itt szabályozott alapvető jogának és a prostitúciós tevékenységet folytató gyermek (fiatalkorú) XVI. cikkben foglalt alapvető jogának viszonyát kellett volna elemzés körébe vonni. Nézetem szerint az iskolába járó gyermekek védelmének olyan – egyéb védelem biztosítása nélküli – csökkentése, amelyet a határozat rendelkező részének 2. pontja a 2020. június 30-ig terjedő időszakra nézve magában hordoz, ezen gyermekeknek a megfelelő testi-, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való alapvető jogát sérti.
- [125] 4. A kifejtettekből következik, hogy a határozat rendelkező részének 2. és 3. pontját eleve nem tudtam támogatni, a 4. pontját pedig azért nem támogattam, mert a Szabs. tv. 172. §-ának megsemmisítésére irányuló indítvány elutasítása helyett okafogyottság megállapítását láttam indokoltnak.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [126] A többségi határozat rendelkező részének 1. és 5. pontjaival magam is egyetértettem, ugyanakkor nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 2., 3. és 4. pontjaival, ezért az Abtv. 66. § (2) bekezdésben biztosított jogköröm alapján a következő különvéleményt csatolom a határozathoz.
- [127] 1. A Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a a tiltott prostitúció szabálysértéseként szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozás és tilalom megszegését szankcionálta általánosságban. E szabályozás azonban nem önmagában volt alaptörvény-ellenes, hanem alaptörvény-ellenességét differenciálatlansága okozta, tehát az, hogy e körben lehetővé tette a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek szankcionálását is. Ahogy a többségi határozat fogalmaz: „A Szabs. tv. régi 172. §-a ellentmondásos jogi helyzetet teremtett azért, hogy hatálya kiterjedt a 18 éven aluli személyre is, mert a gyermeket egy olyan tevékenység legális feltételeinek be nem tartásáért lehetett elzárással is sújtható szabálysértés miatt felelősségre vonni, amely tevékenység törvényi feltételeinek életkoránál fogva nem tudott maradéktalanul eleget tenni.” (A határozat indokolásának IV/1.3. pontja, Indokolás [63])
- [128] Mindezek alapján – álláspontom szerint – egyértelműen megállapítható, hogy a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-ával kapcsolatban korábban megállapítható alaptörvény-ellenesség jogalkotói mulasztásban nyilvánult meg, azaz szabályozási hiányosságra volt visszavezethető. Azóta azonban – ahogy a többségi határozat is utal rá – a jogalkotó már eleget tett a szabályozási kötelezettségének – és a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-ának az érintetlenül hagyásával – több helyen kiegészítette a Szabs. tv.-t, így kizárva a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek szankcionálását.
- [129] Tekintettel arra, hogy a jogalkotó megszüntette az alaptörvény-ellenességet a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-át érintően – okafogyottságon alapuló – megszüntető döntés meghozatalát tartottam volna megalapozottnak.
- [130] 2. A rendelkező rész 3. pontját azért nem támogattam, mert álláspontom szerint a jogerős büntetőeljárások, illetve szabálysértési eljárások felülvizsgálatát csak alaptörvény-ellenesség okán megsemmisített, az ügyben alkalmazott jogszabály (vagy az alkotmánybírói vizsgálat lefolytatásának időpontjában már hatályon kívül helyezett, de az ügyben alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása) esetén rendelheti el az Alkotmánybíróság, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása esetén erre nincs mód. Márpedig – ahogy az előző pontban jeleztem – a Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-ával kapcsolatban mulasztásban nyilvánult meg az alaptörvény-ellenesség.
- [131] Mindezek mellett álláspontom szerint az Abtv. 45. § (6) bekezdésében írt jogkövetkezményt – rendeltetésére figyelemmel – nem lehet kizárólag egyetlen ügyben elrendelni. Ha a felülvizsgálat feltételei fennállnak, akkor annak minden, a vizsgált ügygel megegyező alkotmányos problémát tartalmazó, jogerős ügyre ki kell terjednie. Más kérdés, hogy jelen ügyben – ahogy utaltam rá – a 45. § (6) bekezdése szerinti jogkövetkezmény feltételei nem állnak fenn.
- [132] 3. A rendelkező rész 4. pontját azért nem támogattam, mert csak részben – a Szabs. tv. 121–122. §-ai tekintetében – tartom megalapozottnak. A Szabs. tv. 2020. június 30. napjáig hatályban volt 172. §-a vonatkozásában – a különvéleményem 1. pontjában kifejtettek alapján – álláspontom szerint nem elutasító (hanem megszüntető) tartalmú rendelkezés meghozatalára lett volna szükség.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró különvéleménye

- [133] A többségi határozat rendelkező részének 2. és 3. pontját és azok indokolását nem támogattam.
- [134] Egyetértek azzal, hogy a Szabs. tv. 172. §-ának 2020. július 1. napjától hatályos szövege igazságosabb és kiegyensúlyozottabb, mint a 2020. június 30. napjáig hatályban volt szöveg. Önmagában azonban egy törvény igazságtalansága, kiegyensúlyozatlansága nem jelenti annak alaptörvény-ellenességét is. Jelen esetben is ez a helyzet, a Szabs. tv. 172. §-ának 2020. június 30. napjáig hatályban volt szövege nem volt alaptörvény-ellenes, ezért sem annak, sem pedig a rendelkezést alkalmazó bíróság ítéletének megsemmisítése nem volt indokolt.

Budapest, 2020. július 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/412/2018.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2020. évi 175. számában.

